

Kopsavilkums par SIA “Jelgavas komunālie pakalpojumi” iesniegto sadzīves atkritumu apglabāšanas pakalpojuma tarifa projektu

Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija (turpmāk – Regulators) 2023.gada 13.martā saņēma sabiedrības ar ierobežotu atbildību “Jelgavas komunālie pakalpojumi” (turpmāk – JKP vai komersants) 2023.gada 13.marta iesniegumu Nr.01-09.2/24 ar tam pievienoto sadzīves atkritumu apglabāšanas pakalpojuma tarifa projektu (turpmāk – tarifa projekts):

	Spēkā esošais tarifs, EUR/t	Tarifa projekts, EUR/t	Tarifa projekta izmaiņas, salīdzinot ar spēkā esošo tarifu, %
Sadzīves atkritumu apglabāšanas pakalpojuma komponente	43,34	90,19	108
DRN* par apglabāto sadzīves atkritumu daudzumu			
pie DRN likmes 95 EUR/t saskaņā ar Dabas resursu nodokļa likumu	44,24	38,46	-13
Sadzīves atkritumu apglabāšanas pakalpojuma tarifs ar DRN			
pie DRN likmes 95 EUR/t saskaņā ar Dabas resursu nodokļa likumu	87,58	128,65	47

*DRN - Dabas resursu nodoklis par atkritumu apglabāšanu

JKP sadzīves atkritumu apglabāšanas pakalpojumu sniedz **sadzīves atkritumu poligonā “Brakšķi”**, kur tiek nogādāti nešķiroti sadzīves atkritumi (turpmāk – NSA) no Zemgales atkritumu apsaimniekošanas reģiona (turpmāk – Zemgales AAR) pašvaldībām, kas atbilstoši spēkā esošajam administratīvi teritoriālajam iedalījumam¹ iekļauj Jelgavas valstspilsētu, Jelgavas, Dobeles novadus un daļu no Bauskas novada administratīvajām teritorijām (Iecavas pilsēta un Iecavas, Rundāles, Svitenes, Viesturu, Bārbeles, Kurmenes, Skaistkalnes, Stelpes, Valles un Vecumnieku pagasti).

Pašlaik poligonā “Brakšķi” ievestajiem NSA komersants piemēro Regulatora 2021.gada 21.oktobrī apstiprināto tarifu ar DRN² – **87,58 EUR/t** (pie DRN likmes 95 EUR/t), ko veido sadzīves atkritumu apglabāšanas pakalpojuma komponente – **43,34 EUR/t** un DRN par apglabāto sadzīves atkritumu daudzumu – **44,24 EUR/t**.

Tarifa projekts izstrādāts, jo par 47% pieaugušas izmaksas vienas NSA tonnas apsaimniekošanai poligonā “Brakšķi”, un pieauguma pamatā ir šādi apstākļi:

1) būtiskākais izmaksu pieaugums saistīts ar Valsts vides dienesta izsniegtās piesārņojošās darbības atļaujā³ noteikto, ka JKP jāveido uzkrājums nākotnes DRN saistību izpildei par to bioenerģijas šūnas 2.sektorā⁴ ievietoto bioloģiski noārdāmo atkritumu (BNA) frakcijas daļu, kas pēc bioenerģijas šūnas atsegšanas un tās satura pāršķirošanas nākotnē, nebūs izmantojama tālākai pārstrādei vai reģenerācijai, tāpēc tiks apglabāta atkritumu krātuvē, maksājot DRN par katru apglabāto tonnu;

2) pieaugušas infiltrāta attīrīšanas izmaksas, jo lai nodrošinātu infiltrāta, kas ik gadu kļūst arvien piesārņotāks, attīrīšanu atbilstoši vides normatīvo aktu prasībām⁵, JKP piesaistījis ārpalpojuma sniedzēju MATIVEI OU, kas nodrošina pilna servisa infiltrāta attīrīšanas pakalpojumu speciālās konteinertipa reversās osmozes infiltrāta attīrīšanas iekārtās, kas uzstādītas poligona teritorijā

¹ Saskaņā ar Ministru kabineta 2013.gada 25.jūnija [noteikumos Nr.337 „Noteikumi par atkritumu apsaimniekošanas reģioniem”](#) norādīto administratīvo teritoriju dalījumu. Šobrīd saskaņā ar Atkritumu apsaimniekošanas valsts plānu 2021.-2028.gadam notiek atkritumu apsaimniekošanas reģionu pārskatīšana. Jaunajos atkritumu apsaimniekošanas reģionos ietilpstošās pašvaldības līdz 2022.gada 31.decembrim izstrādās reģionālos atkritumu apsaimniekošanas plānus, pēc kuru apstiprināšanas varēs tikt pārslēgti līgumi starp pašvaldību izvēlētajiem atkritumu apsaimniekotājiem un sadzīves atkritumu poligonu apsaimniekotājiem.

² Bez PVN.

³ 2022.gada 6.decembra Atļauja A kategorijas piesārņojošai darbībai Nr.AP22IA0001.

⁴ Speciāli būvēta atkritumu šūna bioloģiski noārdāmo atkritumu (BNA) reģenerācijai, kas aprīkota ar infiltrāta recirkulācijas un gāzes savākšanas sistēmām, kas paātrina sadalīšanās procesu un ļauj biogāzes ieguvī sākt praktiski uzreiz pēc BNA slāņa uzbēršanas un biogāzes savākšanas cauruļu ievietošanas. Pēc bioreaktora piepildīšanas, to nosegs ar rekultivācijas slāni un 7-15 gadu laikā notiks gāzes iegūšana.

⁵ Līdz 2023.gadam savāktais infiltrāts tika nodots attīrīšanai SIA “Jelgavas ūdens” apsaimniekotajās notekūdeņu attīrīšanas iekārtās saskaņā ar apstiprināto kanalizācijas pakalpojuma tarifu, piemērojot atšķaidīšanas ar ūdeni koeficientu atkarībā no infiltrāta piesārņotības pakāpes.

(t.sk., zeme, kur JKP izbūvējis speciālu laukumu infiltrāta iekārtu novietošanai, tiek nomāta no SIA "KULK", kas rada papildus nomas maksas izmaksas);

3) pieaugusi nomas maksa par no SIA "KULK" nomātās bioenerģijas šūnas 2.sektoru, jo iekārtas īpašnieks SIA "KULK" caur palielināto bioenerģijas šūnas 2.sektora nomas maksu plāno uzkrāt izmaksas nākotnes DRN maksājumam par bioenerģijas šūnas 1.sektorā ievietoto⁶ nākotnē apglabājamo BNA frakcijas daļu, kas pēc bioenerģijas šūnas atseģšanas un tās satura pāršķirošanas būs jāapglabā atkritumu krātuvē, maksājot DRN par katru apglabāto tonnu;

4) saistībā ar atkritumu apglabāšanas krātuves optimizāciju⁷ un ar to saistīto apsaimniekojamo platību pieaugumu, pieaugušas slēgtā poligona monitoringa un uzturēšanas izmaksas, kā arī infiltrāta apsaimniekošanas izmaksas;

5) kopš 2021.gadā apstiprinātā tarifa, būtiski pieaugušas izmaksas vides stāvokļa kontrolei un aizsardzībai, kā arī enerģijas, degvielas, tehnikas nomas, personāla un citas izmaksas regulētā pakalpojuma nodrošināšanai;

6) atšķirot, tālākai pārstrādei derīgo materiālu realizācijas ieņēmumu būtisks samazinājums, jo dzērienu iepakojuma depozīta sistēmas ieviešanas rezultātā samazinājies tālākai pārstrādei derīgo materiālu daudzums NSA plūsmā;

7) poligonā pieņemtās NSA plūsmas apjoma samazinājums saistībā ar dalīti vāktu atkritumu sistēmas ieviešanu pašvaldībās.

JKP reģistrēts 2004.gada 27.septembrī, un komersanta kapitāldaļu turētāji ir Jelgavas valstspilsētas pašvaldība (51%) un SIA "KULK" (49%)⁸.

Komersants pamata saimniecisko darbību veic atkritumu apsaimniekošanas nozarē, gan apsaimniekojot sadzīves atkritumu poligonu "Brakšķi", gan nodrošinot dalīti savākto un liелgabarīta atkritumu savākšanu un pārvadāšanu Jelgavas valstspilsētas administratīvajā teritorijā.

Poligonā "Brakšķi" no Zemgales AAR pašvaldībām tiek nogādāts aptuveni 41 tūkst. tonnu atkritumu, t.sk. aptuveni 75% NSA. Regulētā pakalpojuma ietvaros JKP nodrošina šādus pamata procesus:

1) poligonā ievesto NSA sagatavošanu apglabāšanai JKP piederošajā atkritumu šķirošanas stacijā "Brakšķi";

2) tālākai pārstrādei nederīgo atkritumu apglabāšanu poligona "Brakšķi"-2.kārta 3.un 4.sektors atkritumu krātuvēs, ko JKP nomā no SIA "KULK";

3) atšķirotās BNA frakcijas apstrāde atkritumu poligona "Brakšķi"-2.kārta 2.sektors bioenerģijas šūnā, kuru JKP nomā no SIA "KULK";

4) atšķirotā izejmateriāla, kas derīgs no atkritumiem iegūta kurināmā (NAIK) ražošanai, sagatavošana tālākai reģenerācijai un sagatavotā materiāla nodošana SIA "SCHWENK Latvija" cementa ražotnē Brocēnos;

5) atšķirotu tālākai pārstrādei derīgo materiālu (koks, metāllūžņi u.c.) realizācija, gūstot ieņēmumus, kas samazina atkritumu apglabāšanas pakalpojuma izmaksas;

6) 2023.gadā tiks uzsākta poligona gāzes savākšana "Brakšķi"-2.kārta 2., 3. un 4.sektorā⁹ izbūvētajās gāzes savākšanas sistēmās, un savāktās gāzes nodošana SIA "Brakšķu enerģija", kas gāzi utilizē atbilstoši normatīvo aktu prasībām, koģenerācijas procesā ražojot elektroenerģiju un siltumu, savukārt JKP saražoto siltumenerģiju lieto NAIK sagatavošanai;

⁶ Bioenerģijas šūnas 1.sektors, kas bija ekspluatācijā no 2013.-2019.gadam, kad bioenerģijas šūnu apsaimniekoja pats iekārtas īpašnieks SIA "KULK", ir piepildīts un netiek izmantots regulētā pakalpojuma nodrošināšanai.

⁷ Poligona "Brakšķi"-2.kārta 3.un 4.sektora (atkritumu apglabāšanas šūnas), kā arī 1.un 2.sektora (bioenerģijas šūnas) apvienošana ar pagaidu rekultivēto poligona "Brakšķi" 1.kārta atkritumu apglabāšanas krātuvi, ko līdz šim apsaimniekoja SIA "Zemgales EKO", tādējādi paaugstinot esošās krātuves un iegūstot papildus vietu atkritumu ievietošanai.

⁸ Saskaņā ar [Uzņēmumu reģistra](#) datiem SIA "Jelgavas komunālie pakalpojumi" un SIA "KULK" patiesā labuma guvējs ir viena un tā pati fiziskā persona.

⁹ Pašlaik gāzes savākšana tiek veikta tikai poligona "Brakšķi"-2.kārta 1.sektorā.

7) nodrošina pārējos procesus, kas komersantam tiek noteikti piesārņojošās darbības atļaujā, t.sk. infiltrāta apsaimniekošanu, vides stāvokļa monitoringu, poligona infrastruktūras uzturēšanu utml.

Pēc komersanta sniegtās informācijas saskaņā ar neauditētiem 2022.gada datiem, JKP 2022.gada neto apgrozījums bija 4,04 milj. EUR (t.sk. ieņēmumi no sadzīves atkritumu apglabāšanas pakalpojuma nodrošināšanas - 2,54 milj. EUR jeb 63% no kopējiem pamatdarbības ieņēmumiem). Komersanta pārskata gada zaudējumi bija 90 tūkst. EUR.

Tarifa projekts aprēķināts, ņemot vērā spēkā esošos līgumus, faktiskās un 2023.gadā plānotās resursu cenas, kā arī 2022.gada faktiskās un 2023.gadā prognozētās atkritumu plūsmas, izmaksas un apsaimniekoto atkritumu apjomus.

Detalizēts tarifa projekta aprēķins redzams **1.tabulā**, bet tarifa projekta aprēķinu veidojošo komponentu salīdzinājums ar JKP spēkā esošo tarifu un citos Latvijas sadzīves atkritumu poligonos spēkā esošajiem tarifiem apkopots Regulatora tīmekļvietnē ievietotajā [infografikā](#).

1.tabula

JKP tarifa projekta (TP) aprēķins*, salīdzinot ar spēkā esošo tarifu un 2022.gada faktisko regulējamās saimnieciskās darbības rezultātu, EUR

Nr.	Posteņi	Apz.	spēkā esošais tarifs	2022.gada fakts	TP aprēķins	TP aprēķins salīdz. ar spēkā esošo tarifu	TP aprēķins salīdz. ar fakts'22
			EUR	EUR	EUR	%	%
1.	Pamatlīdzekļu nolietojums un nemateriālo ieguldījumu vērtības norakstījums	I_{not}	152 115	140 300	94 348	-38	-33
2.	Personāla izmaksas	I_{pers}	521 890	589 720	661 935	27	12
3.	Pārējās saimnieciskās darbības izmaksas	I_{saimn}	837 511	1 032 813	1 153 183	38	12
3.1.	Ekspluatācijas, remontu un uzturēšanas izmaksas transportlīdzekļiem, iekārtām, mehānismiem un būvēm, kā arī izmaksas materiāliem sadzīves atkritumu apglabāšanas pakalpojuma nodrošināšanai (t.sk. noma), kas ietver:		718 597	876 272	912 636	27	4
3.1.1.	Izmaksas sadzīves atkritumu sagatavošanai apglabāšanai		486 752	458 971	470 422	-3	2
3.1.1.1	atkritumu mehāniskās apstrādes izmaksas		254 787	259 758	240 134	-6	-8
3.1.1.2	atkritumu bioloģiskās apstrādes (kompostēšana, transformēšana biogāzē, nodošana pārstrādei u.c.) izmaksas		47 227	46 737	77 084	63	65
3.1.1.3	atkritumu sagatavošanas tālākai reģenerācijai pēc mehāniskās pārstrādes (sagatavošana pārstrādei, nodošana pārstrādei u.c.) izmaksas		184 738	152 476	153 204	-17	0,5
3.1.2.	Izmaksas sadzīves atkritumu pieņemšanai pārkraušanas stacijās un nogādāšanai uz poligonu		0	0	0	-	-
3.1.3.	Izmaksas sadzīves atkritumu apglabāšanas nodrošināšanai:		225 400	260 760	414 461	84	59
3.1.3.1	inerto atkritumu transportēšanas uz apglabāšanas krātuvi, izlīdzināšanas, blietēšanas, starpslāņu klājuma un nogāžu veidošanas, krātuves ceļu izbūves, to uzturēšanas u.c. izmaksas, kas nav iekļautas citu tehnoloģisko procesu sastāvā		144 856	148 355	187 441	29	26
3.1.3.2	poligona gāzes savākšanas un utilizācijas izmaksas		3 346	0	3 197	-4	-
3.1.3.3	infiltrāta un citu notekūdeņu apsaimniekošanas izmaksas		77 198	112 404	223 823	190	99
3.1.4.	Izmaksas pārējo poligona infrastruktūras objektu uzturēšanai, kas nav iekļautas citos izmaksu posteņos		6 445	156 541	27 753	331	-82
3.2.	Izmaksas vides stāvokļa kontrolei un aizsardzībai poligona darbības laikā		3 934	12 016	11 547	194	-4
3.3.	Sadzīves atkritumos konstatēto bīstamo atkritumu apsaimniekošanas un nodošanas izmaksas		0	0	0	-	-
3.4.	Izmaksas sabiedrības izglītības pasākumu finansēšanai attiecīgajā atkritumu apsaimniekošanas reģionā		0	0	0	-	-
3.5.	Pētniecības un attīstības darbības izmaksas		0	0	0	-	-
3.6.	Poligona slēgšanas un reaktivācijas izmaksas un izmaksas, kas saistītas ar slēgtā poligona monitoringu un uzturēšanu		47 881	56 106	137 691	188	145
3.7.	Administrācijas izmaksas, kas nav iekļautas citos izmaksu posteņos		19 772	12 755	18 656	-6	46
3.8.	Nodevu maksājumi		4 132	4 522	4 503	9	-0,4
3.9.	Pārējās izmaksas		43 195	71 143	68 150	58	-4
4.	Ekspluatācijas izmaksas, EUR (2.+3.)	I_{ekspl}	1 359 401	1 622 534	1 815 118	34	12

Nr.	Posteņi	Apz.	spēkā esošais tarifs	2022.gada fakts	TP aprēķins	TP aprēķins salīdz. ar spēkā esošo tarifu	TP aprēķins salīdz. ar fakts'22
			EUR	EUR	EUR	%	%
5.	Nodokļu maksājumi	I_{nod}	518	666	663 256	127 992	99 446
6.	Kredīta procentu maksājumi un pamatsummas atmaksa, t.sk. izmaksas, kas saistītas ar poligona apsaimniekotāja finansiālo vai citu līdzvērtīgu nodrošinājumu	I_k	2 013	1 348	211	-90	-84
7.	Ieņēmumi saskaņā ar metodikas 11. un 12.punktu	I_{en}	37 315	19 228	10 750	-71	-44
8.	Izmaksas kopā, EUR (1.+4.+5.+6.) -7.		1 476 732	1 745 619	2 562 182	74	47
9.	Rentabilitāte (7%)	I _r	103 371	122 193	179 353	74	47
10.	Pilnās izmaksas (ar rentabilitāti), EUR (8.+9.)	I_p	1 580 103	1 867 813	2 741 535	74	47
11.	Sadzīves atkritumu daudzums, kuru plānots pieņemt poligonā kārtējā gadā (t)	Q	36 455	31 497	30 397	-17	-3
12.	Sadzīves atkritumu daudzums, kuru plānots apglabāt poligonā kārtējā gadā (t)	Q _{ap}	16 977	12 699	12 304	-28	-3
13.	Proporcija starp poligonā apglabāto un poligonā pieņemto sadzīves atkritumu daudzumu, % (12./11.)		46,57%	40,32%	40,48%	-13	-132
14.	SADZĪVES ATKRITUMU APGLABĀŠANAS PAKALPOJUMA TARIFS:						
14.1.	Sadzīves atkritumu apglabāšanas pakalpojuma komponente, EUR/t (10./11.)	K_{ap}	43,34	59,30	90,19	108	52
14.2.	Dabas resursu nodoklis par apglabāto sadzīves atkritumu daudzumu, EUR/t (12./11. * DRN saskaņā ar Dabas resursu nodokļa likumu)	M_{DRN}					
	pie DRN likmes 80 EUR/t		37,26	32,26	32,38	-13	0,4
	pie DRN likmes 95 EUR/t		44,24		38,46	-13	-
14.3.	Sadzīves atkritumu apglabāšanas pakalpojuma tarifs ar Dabas resursu nodokli, EUR/t (14.1. + 14.2.)	T_{ar DRN}					
	pie DRN likmes 80 EUR/t		80,60	91,56	122,57	52	34
	pie DRN likmes 95 EUR/t		87,58		128,65	47	-

* Tarifa projekts aprēķināts saskaņā ar Regulatora 2017.gada 16.februāra lēmuma Nr.1/5 „Sadzīves atkritumu apglabāšanas pakalpojuma tarifa aprēķināšanas metodika” prasībām

!!! Maksa saskaņā ar Regulatora apstiprināto tarifu par NSA apstrādi atkritumu poligonā ir tikai viena daļa no kopējās NSA apsaimniekošanas maksas¹⁰, ko par atkritumiem maksā atkritumu radītājs. Pērējās atkritumu apsaimniekošanas maksas sastāvdaļas atbilstoši līgumam, kuru noslēgusi pašvaldība un attiecīgajā administratīvajā teritorijā izvēlētais atkritumu apsaimniekotājs, veido izmaksas par darbībām, kas ar nešķirotiem un dalīti vāktiem sadzīves atkritumiem tiek veiktas no atkritumu savākšanas brīža līdz to nogādei uz atkritumu poligonu vai atkritumu turpmākas pārstrādes vietu.

Ūdenssaimniecības, depozīta sistēmas un atkritumu departamenta
Depozīta sistēmas un atkritumu nodaļa
17.03.2023.

¹⁰ [Atkritumu apsaimniekošanas likuma 39.pants.](#)